

NOTĂ DE FUNDAMENTARE

Secțiunea 1

HOTĂRÂRE

privind stabilirea unor măsuri pentru prevenirea și limitarea efectelor consumului de băuturi energizante de către populație

Secțiunea a 2 – a

Motivul emiterii actului normativ

1. Descrierea situației actuale

Conținutul băuturilor energizante și efectele consumului de băuturi energizante

Băuturile energizante sunt băuturi non-alcoolice care conțin cafeina, vitamine din complexul B și alte ingrediente ca taurina, D-glucurono-g-lactonă (glucuronolactonat), ginseng și guarana, cu efect de stimulare a sistemului nervos central și creștere a performanțelor intelectuale și fizice, aflate în trendul preferințelor tinerilor, accesibile și cu posibile efecte negative asupra organismului la un consum excesiv.

Băuturi energizante includ și băuturile destinate sportivilor ce conțin electroliti și un nivel ridicat de carbohidrați ce furnizează energie organismului.

Aceste băuturi nu au un beneficiu terapeutic și multe ingrediente conținute sunt insuficient studiate sau monitorizate ca impact asupra consumatorului. Lipsa de cunoștințe privind farmacocinetica acestor substanțe din băuturile energizante, combinată cu studiile privind toxicitatea lor, ridică problema unor posibile reacții adverse serioase în cazul consumului abuziv. Sistemul sanitar trebuie să monitorizeze consumul și conținutul băuturilor energizante și să informeze populația asupra riscurilor ce pot apărea în urma consumului.

Cantitatea de cafeină poate fi de 2-3 ori mai mare decât cea din alte băuturi cofeinizate, precum cafeaua sau cola. Formulele de băuturi energizante pot conține mai multă cafeină decât un espresso.

Numeroasele studii efectuate în ultimii ani, în mai multe țări cu un ridicat nivel de consum al băuturilor energizante, au aratat că marea majoritate a efectelor adverse raportate sunt cauzate de dozele mari de cafeină conținute de energizante, atunci când au fost consumate mai multe doze cu o singură ocazie.

Efecte ale consumului de băuturi energizante: inducerea stării de anxietate, tulburări de somn, palpitații, creșterea tensiunii arteriale, amețeli, stare de greață, deshidratare, creșterea riscului de apariție a diabetului, iar abuzul poate conduce la moarte subită. De asemenea, s-a observat că nivelul ridicat de aciditate al acestor băuturi duce la erodarea smalțului dentar și la reducerea abilităților cognitive și tulburări comportamentale (la un consum cronic de peste 2-3 porții pe zi).

Persoanele care nu consumă regulat cafea sau alte băuturi cu cafeină, pot înregistra o creștere a presiunii arteriale sistolice mult mai rapid în urma consumului de băuturi energizante.

Dependența de cafeină este mult mai puternică decât în cazul consumatorilor de cafea. Prin expunerea repetată la cantități mari de cafeină, organismul va experimenta simptome de sevraj atunci când nu mai primește substanțele conținute în băuturile energizante.

Consumul de băuturi energizante în combinație cu alcoolul este cât se poate de periculos, deoarece efectul stimulant maschează reacțiile organismului la o cantitate mare de alcool, și astfel intervine perceperea eronată a stării de ebrietate.

Cercetări recente arată că tendința de asociere a băuturilor energizante cu alcoolul, prin

popularitate, imitare și de grup, este în creștere (peste 70% dintre adulții tineri care consumă aceste băuturi le amestecă cu alcoolul), iar riscurile se dublează prin potențarea efectului și adicție. Conform Sistemului național de statistică a intoxicațiilor din SUA, între 2010 și 2011, au fost înregistrate 4854 apeluri către centrele de informare privind intoxicațiile legate de abuzul de băuturi energizante, dintre care 40% se refereau la amestecul de alcool și energizant. Studii similare au confirmat creșterea acestor apeluri de urgență și în Australia, Anglia și UE.

Riscul este susținut și de mijloacele de promovare a acestor produse, de orientarea consumatorului către sortimente mai ieftine și calitativ reduse, de lipsa de menționare pe etichete a ingredientului principal - cafeina, respectiv de încadrarea acestor "alimente" în categoria suplimentelor alimentare.

Efectul de creștere a atenției și concentrării urmează imediat după consumul de energizant, însă pe termen lung, aceste capacități se pierd pentru că o astfel de băutură nu poate susține privarea de somn, reduce stresul; toate acestea fiind doar mascate.

Cafeina se găsește într-o gamă largă de alimente și băuturi, incluzând cafeaua, ceaiul negru sau verde, băuturile tip cola, băuturile energizante, la care se adaugă medicamentele recomandate pentru răceală, dureri de cap, scădere în greutate, diuretice și alte preparate. Asocierea simultană a acestor produse poate induce simptome grave, accentuate de predispoziția individuală sau pe fondul consumului cronic.

Date privind consumul de bauturi energizante

Băuturile energizante se încadrează în categoria băuturilor consumate în special de tineri și copii, cu o frecvență în creștere în ultimii ani. Într-un studiu EFSA din 2013 se arată că 30% dintre adulți, 68% dintre adolescenți și deja 18% dintre copii cu vârsta sub 10 ani consumă diverse tipuri de băuturi energizante.

Institutul Național de Sănătate Publică, în colaborare cu DSP-urile județene, a realizat în anul 2016, studiul de percepție a populației din grupe de vârstă vulnerabile (ca și consumatori) cu privire la băuturile energizante comercializate în România.

La studiul de percepție a populației pe grupuri de varsta au participat un număr de 421 subiecți cu vârsta cuprinsă între 16-18 ani și 421 subiecți având vârsta peste 55 ani, din toate cele 41 de județe și din Municipiul București.

Rezultatele studiului relevă cifre îngrijorătoare, o parte dintre acestea fiind enumerate mai jos:

Din răspunsul participanților la studiu a rezultat că 74% dintre subiecții având vârsta de 16-18 ani și 42% din cei cu vârsta peste 55 ani au consumat băuturi energizante.

În cazul ambelor loturi, un procent important din cei care nu au consumat băuturi energizante, consideră că acestea pot dăuna sănătății (53% din subiecții cu vârsta între 16-18 ani și 47% din respondenții cu vârsta peste 55 ani).

În ambele cazuri, frecvența consumului ocazional (de cel mult 5 ori pe an) este de 44-45%, în schimb un procent mai mare de adolescenți consumă în mod frecvent băuturi energizante (săptămânal) (23% față de 8% în cazul persoanelor din grupa de vârstă peste 55 ani).

În cazul ambelor loturi studiate, majoritatea celor care au consumat băuturi energizante au răspuns că niciodată nu au consumat mai mult de o doză.

Cauza consumului de băuturi energizante este reprezentată în majoritatea cazurilor de faptul că băuturile energizante le oferă mai multă energie, fiind menținută starea de veghe după consumul lor (61% la grupa de vârstă 16-18 ani și 81% la peste 55 ani).

Un procent de 58% dintre subiecții cu vârsta cuprinsă între 16-18 ani nu au citit eticheta băuturilor energizante, în timp ce la grupa de vârstă peste 55 ani, 30% dintre aceștia nu au citit eticheta.

O parte din persoanele intervievate (9.62%) susțin că ar cunoaște care este conținutul băuturilor energizante, la ambele grupe de vârstă.

Un procent de 80% în cazul persoanelor cu vârsta între 16-18 ani și 77% în cazul celor peste 55 ani au prezentat diverse simptome după consumul de băuturi energizante.

Subiecții cu vârsta cuprinsă între 16-18 ani au prezentat greață/vărsături (41%) și palpitații (40%)

după consumul de băuturi energizante. Subiecții cu vârsta peste 55 ani au avut palpițatii (37%), dureri foarte mari de cap (27%) sau mai multe simptome asociate (23%).

Majoritatea persoanelor intervievate consideră că este nevoie ca populația să fie informată cu privire la consumul de băuturi energizante și la posibilul impact asupra sănătății (94%-99%).

În ceea ce privește modalitățile de informare a populației cu privire la băuturile energizante majoritatea subiecților indică faptul că este nevoie de acțiunea coroborată a mass-mediei, afișarea unui semn de atenționare pe etichetă și stabilirea de restricții în comercializarea acestora.

Un procent de 66% dintre adolescenți și 90% dintre subiecții cu vârsta peste 55 ani nu ar da acordul copiilor pentru consumul de băuturi energizante.

Din datele raportate la INSP, în perioada 2014-2016, numai la nivelul municipiului București s-au înregistrat un număr de 15 cazuri de intoxicații cu băuturi energizante la copii cu vârste cuprinse între 1 an și 17 ani. Dintre aceste cazuri, 2 copii au asociat consumul de băuturi energizante cu alcoolul. Cazurile raportate în această perioadă au necesitat una până la 4 zile de internare. Un număr de 13 cazuri (86,6%) s-au înregistrat la adolescenți - 15-17 ani - și au fost reprezentate prin consum voluntar (nu accidental). În fapt, aceasta este vârsta cea mai vulnerabilă în cazul consumului unor astfel de produse.

Legislație

Regulamentul (UE) nr. 1169/2011 privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare prevede menționarea pe etichetă, prezența cafeinei în compoziția alimentelor (care conțin nivele crescute de cafeină), aceasta fiind adăugată pentru efectul fiziologic sau pentru aromă:

- Anexa III – Produse alimentare pe a căror etichetă trebuie să figureze una sau mai multe mențiuni suplimentare: Etichetarea băuturilor energizante trebuie să includă mențiunea: “Conținut ridicat de cafeină. Nu se recomandă pentru copii sau femeile însărcinate sau care alăptează” și menționarea conținutului de cafeină exprimat în mg per 100 ml produs;
- Art. 4(1) (b) - se pot trece efectele asupra sănătății, inclusiv riscurile și consecințele legate de consumul dăunător și periculos al unui produs alimentar.

Această atenționare poate ajuta consumatorul (gravidă, bolnav cardiac, copil) să identifice alimentul / băutura cu risc, aliment în care în mod normal nu se așteaptă să fie cafeina.

Regulamentul (UE) nr. 1924/2006 privind mențiunile nutriționale și de sănătate înscrise pe produsele alimentare, cu completările și modificările ulterioare, stabilește condițiile generale de folosire a mențiunilor nutriționale și de sănătate și lista mențiunilor autorizate.

Regulamentul (UE) nr. 1925/2006 privind adaosul de vitamine și minerale, precum și de anumite substanțe de alt tip în produsele alimentare conține prevederi privind adaosul de vitamine și minerale în alimente, inclusiv în băuturile energizante.

Reglementarea comercializării băuturilor energizante în UE și în alte țări.

În UE (Ungaria, Suedia, Marea Britanie) și SUA deja sunt reglementări în care se recomandă evitarea acestor tipuri de băuturi de către copii și atenționare inclusiv pentru sportivii de performanță. Mai ales că studiile arată că peste două treimi din consumatori sunt convinși că aceste băuturi sunt sigure pentru organism.

Germania și Elveția au adoptat norme specifice privind băuturile energizante, iar țări precum Belgia, Danemarca și Olanda au prevederi în legislația națională privind adaosul de vitamine și alte substanțe, care sunt de asemenea aplicabile băuturilor energizante.

Lituania a fost prima țară din UE în care a intrat în vigoare legea care interzice comercializarea băuturilor energizante minorilor (2014). Actul normativ prevede amenzi de la 200 până 400 de litas pentru comercianții care vând băuturi energizante copiilor de până la 18 ani. În cazul în care adulții vor fi cei care vor achiziționa energizante pentru minori riscă amenzi de la 50 până la 200 litas.

Reglementarea vânzării băuturilor energizante în România

Deoarece vanzarea băuturilor energizante nu este restricționată deocamdată prin lege, ca și consumul de alcool și fumatul, există un potențial de risc în creștere pentru sănătatea publică, cu predilecție pentru sectorul vârstelor mici.

Având în vedere rezultatele studiului de percepție a populației din grupe de vârste diferite (ca și consumatori) cu privire la băuturile energizante comercializate în România, efectuat de INSP în anul 2016 și de asemenea, faptul ca legislația națională nu reglementează în mod particular comercializarea băuturilor energizante, se impun măsuri legislative în acest domeniu, atât în scop preventiv, cât și de minimizare a efectelor consumului de băuturi energizante de către populație, în special grupurile de vârstă sub 18 ani.

2. Schimbări preconizate

Prezenta hotărâre stabilește unele măsuri pentru prevenirea și limitarea efectelor consumului de băuturi energizante de către populație, în special pentru persoanele cu vârsta sub 18 ani prin interzicerea comercializării băuturilor energizante către minori, prin desfășurarea de campanii de informare și educare a populației, informarea consumatorilor cu privire la efectele consumului de băuturi energizante asupra sănătății, având drept scop protejarea sănătății populației din România. Ministerul Sănătății alături de alte instituții ca ANSVSA și ANPC sunt abilitate să efectueze controlul și să aplice sancțiuni privind nerespectarea prevederilor acestei hotărâri.

3. Alte informații

Secțiunea a 3-a Impactul socio-economic al proiectului de act normativ

1. Impact macro-economic

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

1¹. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat:

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

2. Impact asupra mediului de afaceri

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

2¹. Impactul asupra sarcinilor administrative

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

2². Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

3. Impact social

Punerea pe piață a băuturilor energizante respectând legislația europeană privind informarea consumatorilor, asigură condițiile unui consum sigur și care nu induce în eroare consumatorul.

4. Impact asupra mediului

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect

5. Alte informații

Nu sunt

Secțiunea a 4-a Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (pe 5 ani)

Proiectul de act normativ nu are impact asupra bugetului general consolidat.						
- în mii lei (RON) -						
Indicatori	Anul curent	Următorii patru ani				Media pe cinci ani
1	2	3	4	5	6	7
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: i. impozit pe profit ii. impozit pe venit b) bugete locale i. impozit pe profit c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. contribuții de asigurări						
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care: a) buget de stat, din acesta: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii b) bugete locale: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii c) bugetul asigurărilor sociale de stat: i. cheltuieli de personal ii. bunuri și servicii						
3. Impact financiar, plus/minus, din care: a) buget de stat b) bugete locale						
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare						
6. Calcule detaliate privind fundamentarea modificărilor veniturilor și/sau cheltuielilor bugetare						
7. Alte informații Nu sunt						
Secțiunea a 5-a						
Efectele proiectului de act normativ asupra legislației în vigoare						
1. Măsurile normative necesare pentru aplicarea prevederilor proiectului de act normativ (acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ): a) acte normative care se modifică sau se abrogă ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ; b) acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții.						
1¹. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația în domeniul achizițiilor publice Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect						
2. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare: Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect						
3. Măsurile normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare. Regulamentul						

(UE) nr. 1169/2011 privind informarea consumatorilor cu privire la produsele alimentare Regulamentul (CE) nr. 1924/2006 privind mențiunile nutriționale și de sănătate înscrise pe produsele alimentare
4. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
5. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente, făcându-se referire la un anume acord, o anume rezoluție sau recomandare internațională ori la alt document al unei organizații internaționale: Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
6. Alte informații Nu sunt.
Secțiunea a 6-a Consultările efectuate în vederea elaborării proiectului de act normativ
1. Informații privind procesul de consultare cu organizațiile neguvernamentale, institute de cercetare și alte organisme implicate Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
2. Fundamentarea alegerii organizațiilor cu care a avut loc consultarea precum și a modului în care activitatea acestor organizații este legată de obiectul proiectului de act normativ Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Consultările organizate cu autoritățile administrației publice locale, în situația în care proiectul de act normativ are ca obiect activități ale acestor autorități, în condițiile Hotărârii Guvernului nr. 521/2005 privind procedura de consultare a structurilor asociative ale autorităților administrației publice locale la elaborarea proiectelor de acte normative Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
4. Consultările desfășurate în cadrul consiliilor interministeriale în conformitate cu prevederile Hotărârii Guvernului nr.750/2005 privind constituirea consiliilor interministeriale permanente Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect
5. Informații privind avizarea de către: a) Consiliul Legislativ b) Consiliul Suprem de Apărare a Țării c) Consiliul Economic și Social d) Consiliul Concurenței e) Curtea de Conturi Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
6. Alte informații Nu sunt.
Secțiunea a 7-a Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ . Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau diversității biologice Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.
3. Alte informații Nu sunt
Secțiunea a 8-a- Măsurile de implementare
1. Măsurile de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile

administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor noi organisme sau extinderea competențelor instituțiilor existente

Proiectul de act normativ nu se referă la acest subiect.

2. Alte informații

Nu sunt.

Față de cele prezentate, a fost elaborat prezentul proiect de **Hotărâre a Guvernului privind stabilirea unor măsuri pentru prevenirea și limitarea efectelor consumului de băuturi energizante de către populație, pe care îl supunem spre aprobare.**

**MINISTRUL SĂNĂTĂȚII,
SORINA PINTEA**

Avizat favorabil:

Ministrul Educației Naționale

VALENTIN POPA

Ministrul Agriculturii și Dezvoltării Rurale

PETRE DAEA

**Președintele Autorității Naționale
Sanitară Veterinară și pentru
Siguranța Alimentelor**

GERONIMO RĂDUCU BRĂNESCU

**Președintele Autorității Naționale
pentru Protecția Consumatorilor**

MARCEL BOGDAN PANDELICĂ

Ministrul Justiției

TUDOREL TOADER

Ministrul Afacerilor Externe

TEODOR-VIOREL MELEȘCANU